

kirjaamo@tem.fi

mikko.huuskonen@tem.fi

Suomen ympäristökeskuksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain muuttamisesta. Suomen ympäristökeskus (SYKE) esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat kannatettavia. SYKE katsoo, että muutos lain 6 §:än on lähinnä kosmeettinen, eikä juuri muuta jo voimassa olevia käytäntöjä. Olennaista olisi, että molemmat osapuolet, keksijä sekä korkeakoulu, saisivat hyötyä keksinnöstä. Hallituksen esityksestä välittyy se, että lakimuutoksia tärkeämpää olisi toimintamallien ja tukipalveluiden rakentaminen oikeudenmukaiselle ja tehokkaalle keksintöjen hyödyntämiselle.

Yksi korkeakoulujen tehtävistä on mahdollistaa uusien keksintöjen synnyttäminen, sekä niiden kaupallinen hyödyntäminen. Lain lähtökohta tulee olla yksilön tai ryhmän oikeus hyötyä keksinnöstään. Todellisuus on kuitenkin usein se, että yksittäisen tutkijan tai edes ryhmän mahdollisuudet hyödyntää keksintöään kaupallisesti on rajalliset. Korkeakoulut kuitenkin mahdollistavat ne olosuhteet, joissa uusia keksintöjä on mahdollista synnyttää. Ne ovat myös kasvaneessa määrin veloitettuja rahoittamaan toimintaansa ulkopuolisella rahoituksella. Keksinnön synnyttäminen voi vaatia suuriakin resursseja (tilat, materiaalit, ohjaus (esim. opinäytetyöt), jne.). Tällöin on kohtuullista, että myös resurssit ja palvelut tuottanut korkeakoulu, saa kohtuullisen korvauksen myös avoimessa tutkimuksessa luotuun keksintöön, mikäli myös keksijä itse haluaa hyödyntää keksintöään.

Hallituksen esityksessä esitetty ehdotus keksinnöstä sopimiseksi avoimessa tutkimuksessa tulisi kuulua korkeakoulujen toimintamalleihin ja se on kannatettava. Keksinnöistä, joilla on kaupallista potentiaalia, sopimista ei tulisi kuitenkaan liittää työsopimukseen, toisin kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan, vaan kunkin keksinnön osalta sopiminen tulisi tapahtua hankkeessa tai projektissa.

SYKE katsoo, että avoin tutkimus tulisi selkeämmin erottaa avoimesta tieteestä. Tämä koskee erityisesti julkaisujen, tietoaaineistojen ja menetelmien avoimuutta. Em. aineistojen oikeudet tulisi olla työnantajalla, joka sitoutuu avoimen tieteen edistämiseen ja aineistojen avaamiseen.

Lisäksi SYKE toteaa, että korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteisen innovaatiotoimintaa edistävän osaamisen kehittäminen on erittäin kannatettavaa.

Lausunnon kirjoittamiseen on osallistunut Olli-Pekka Mattila.

Helsingissä 29.6.2018

Terhi Wainio-Biese
Hallintojohtaja

Lena Nordqvist
Johtava lakimies